

Nepal fick sitt val till slut, efter att det två gånger skjutits upp. Landet avskaffade kungadömet på ett historiskt fredligt och unikt sätt och förvandlades till republik.

Demokratiska republiken Nepal

Trots stora tveksamheter kring legitimiteten hos nuvarande regering – den är trots allt utsedd och inte framröstad av folket – uteblev i stort sett denna debatt inför det länge emotsedda valet till konstituerande församling i Nepal. Parti-alliansen hade redan i december föregripit konstitutionsförsamlingens arbete. Man kom då överens om att deras respektive kandidater i församlingen garanterat skulle arbeta för Nepals övergång till republik, en del av den så kallad 23-punktsöverenskommelsen. Konstitutionsförsamlingen degraderades därmed mer eller mindre till ett verkställande organ, tveklöst mot gängse uppfattning om vad demokrati är. Realpolitiskt sett är nog omfattande kompromisser och avsteg från ideal nödvändiga i den freds och omvandlingsprocess Nepal befinner sig i.

TIDEN FRAM TILL VALET den 10 april präglades i stället av sedvanligt politiskt ställningskrig. Anklagelser om sabotage av valet haglade tätt. Störningar av valmöten, bråk, misshandel av partifunktionärer hörde till vardagen. Inga partier går fria från skuld, men speciellt aktiva tycks maoisternas ungdomsgrupp Young Communist League ha varit enligt samstämmiga uppgifter. Vad man egentligen bråkade om är något oklart.

Den stora politiska frågan om framtida konstitution var redan avgjord och de små och få pro-rojalistiska partierna som också bildat en slags allians syntes knappt i debatten.

Så kom då valdagen och mot alla odds och trots pessimisternas tvivel blev det en formidabel seger för demokratin och nepalesernas förmåga och vilja att genomföra ett fullvärdigt val med drygt 60 procent valdeltagande och förvånansvärt god ordning med lite bråk vid vallokalerna. Före detta

Prachanda visar segergest på en valaffisch i den nya republiken Nepal.

USA-presidenten Jimmy Carter, lovordade valet som ett föredöme för tredje världen. Det var verkligen dags för USA att ompröva sin hållning (läs terroriststämpel) till maoistpartiet, menade Carter.

REDAN TIDIGT STOD DET KLART att maoisterna var på väg mot en jordskredsseger. Långt innan alla röster sluträknats, deklarerade kommunistpartiets (CPN-UML) ledare Madhav Nepal att han ställde sin position till förfogande med hänvisning till det ansvar han har för att det gått så dåligt i valet. I sitt eget distrikt förlorade han stort mot en helt okänd maoist. Maoistledarna däremot, Baburam Bhattarai och Pushpa Kamal Dahal (också kallad Prachanda), vann i sina respektive distrikt överväldigande över närmsta konkurrenter.

Madhav Nepal menade till och med att val-

utgången var så nedslående att det var omoraliskt att fortsätta i regeringen. Maoisterna å sin sida visade en oväntad och ovanlig storhet och uppmanade på det bestämdaste kommunisterna att stanna kvar i regeringen.

Alla goda krafter behövdes för skrivandet av en ny konstitution och valet handlade trots allt enbart om konstitutionsförsamling, menade han. Prachanda inkluderande inte enbart parti-alliansen utan mest alliansen av madhesipartier som var valets andra stora överraskning. Med ett resultat i storleksordning av de två näst största partierna, kongresspartiet och kommunisterna, en politisk kraft att räkna med.

NÄR SLUTRÄKNINGEN AV VALET var klar hade maoisterna vunnit 220 av konstitutionsförsamlingens 601 platser. Kongresspartiet tog 110 platser och kommunisterna 103. Kanske något oväntat tog de två största allianserna av madhesipartier tillsammans 72 platser i konstitutionsförsamlingen. I övrigt gick ströplatser gick till 21 av de ca 70 partier som ställde upp i valet, av dessa 14 till kungatrogna partier.

En tydlig valutgång alltså, till förmån för republik. Men också ett tydligt uttryck för att Nepals folk vill ha något nytt. Som någon sa: det är inte så mycket att man är för maoisterna, utan mer att man är emot de gamla partierna.

När den nyvalda konstitutionsförsamlingen hade sitt första möte den 28 maj var den första fråga man tog upp att deklarerade Nepal republik (560 av 564 närvarande röstade för republik). Man beslöt också om att landet ska ha en konstitutionell president och en verkställande premiärminister. Den redan maktlöse kungen fräntogs sin kunglighet och blev vanlig medborgare. Han fick 15 dagar på sig att lämna palatset.

TEXT & FOTO: Leif Bjellin